SUOMEN VAPAA-AJAN-KALASTAJIEN KESKUSJÄRJESTÖ

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö
Vanha talvitie 2–6 A 11
00580 Helsinki
olli.saari@vapaa-ajankalastaja.fi

LAUSUNTO

25.1.2023

Eduskunta
maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Viite Kirjallinen asiantuntijalausuntopyyntö 23.1.2023 (HE 289/2022 vp)

Asia Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön (SVK) lausunto HE 289/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lohenkalastuksen määräaikaisesta kieltämisestä Tenojoen vesistössä

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön lausunto

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö (SVK) on tutustunut maa- ja metsätalousvaliokunnan lausuntopyynnön aineistoon: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lohenkalastuksen määräaikaisesta kieltämisestä Tenojoen vesistössä vuonna 2023. SVK lausuu asiasta kunnioittavasti seuraavaa.

TAUSTAA

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki lohenkalastuksen määräaikaisesta kieltämisestä Tenojoen vesistössä. Esityksen tavoitteena on turvata edellytykset Tenon lohikantojen elpymiselle ja saattamiseksi kestävälle tasolle. Laissa säädettäisiin siitä, että lohenkalastus ja lohenpyyntiin tarkoitettujen välineiden käyttäminen Tenojoen vesistössä olisi kiellettyä määrättynä aikana vuonna 2023.

Laissa säädettäisiin, että lohi olisi rauhoitettu 1.6.2023-31.12.2023 Tenojoen vesistön lohennousualueilla. Rauhoitetun kalan pyytäminen ja myynti olisi rauhoitusaikana kielletty. Lohenkalastuksen kieltäminen koko loppuvuoteen 2023 saakka suojelisi lohta, jos lohia sattuisi jäämään sivusaaliiksi. Alueita olisivat Suomen ja Norjan välisen valtakunnan rajan muodostavat Tenojoen pääuoma, Inarinjoki ja Kietsimäjoki, sekä ne Tenojoen sivujoet, joihin lohi nousee ja jotka on määritelty valtioneuvoston asetuksessa kalastuksesta Tenojoen vesistön sivuvesistöissä (297/2017).

Lisäksi kiellettäisiin lohenpyyntiin soveltuvien välineiden käyttö, eli potkupadon (joddu), mertapadon (meardi), seisovan verkon ja kulkutusverkon. Lisäksi säädettäisiin, että tahallinen tarkoituksellinen lohenkalastus ja lohenkalastukseen tarkoitettujen välineiden käyttö mainituilla alueilla olisi rangaistavaa ja niistä voitaisiin tuomita kalastusrikkomukseen. Lohen saaliiksi ottamisesta voitaisiin tuomita maksamaan valtiolle se arvo, mikä lohelle on kalastuslain (379/2015) 119 §:n nojalla annetussa maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (614/2019) säädetty, eli 3480 euroa.

Lain noudattamisen valvonnasta säädettäisiin siten, että Metsähallituksen erävalvojat, sekä kalastuslain mukaiset kalastuksenvalvojat voisivat valvoa lain noudattamista. Lisäksi laissa säädettäisiin, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voisi yksittäistapauksessa myöntää poikkeusluvan tässä laissa säädettyihin kieltoihin.

Lisäksi laissa mahdollistettaisiin kyttyrälohen pyynti vuonna 2023. Pyynnistä erikseen säätäminen on tarpeen, jotta kyttyrälohen kalastus on mahdollista hallitusti lohenkalastuskiellosta huolimatta. Kyttyrälohen voimakkaaseen nousuun kesällä 2023 on varauduttu kehittämällä sopivia pyyntimenetelmiä siten, että ne olisivat tehokkaita kyttyrälohelle mutta mahdollistaisivat lohen sivusaaliin välttämisen.

Suomi ja Norja ovat syksyn 2022 aikana neuvotelleet vuoden 2023 kesän kalastuskauden poikkeavista määräyksistä ja todenneet, että edellytyksiä kalastuksen sallimiseen ei ole.

SUOMEN VAPAA-AJANKALASTAJIEN KESKUSJÄRJESTÖN KANTA

Tutkimusten mukaan Tenojoen vesistöön nousevat lohikannat ovat edelleen heikossa tilassa. Vuonna 2020 jokeen nousi ennätyksellisen alhainen määrä vain reilut 14000 lohta, jonka perusteella lohenkalastus kiellettiin kokonaan vuodeksi 2021 lohikantojen vahvistamiseksi. Vuoden 2021 kaikuluotauksen perusteella **Luonnonvarakeskus** arvioi julkaisussaan Status of the Tana/Teno River salmon populations in 2021 nousumääräksi noin 26350 lohta. Vuoden 2021 korkeampi lukema ei kuitenkaan tarkoittanut lohikannan koossa tapahtuneen vielä myönteistä kehitystä, vaan kalamäärä oli suurempi johtuen vuonna 2021 voimassa olleista meri- ja jokialueen kalastuskielloista. Pienentyneen kalastuskuolleisuuden vaikutuksesta kaikuluotaimen pääsi ohittamaan suurempi määrä lohia. Vuoden 2022 alustavat tulokset osoittavat useamman merivuoden lohien nousun jääneen vähäiseksi. Luken biologisen neuvonannon mukaan lohikannat eivät kestä vielä kalastuksen lisäämistä (J. Erkinaro 2022). Lohikantojen heikon tilan takia Suomen ja Norjan viranomaiset ovat päätyneet esittämään lohenkalastuksen kieltämistä kokonaan kaudella 2023 Tenojoen vesistön alueella. Lohikantojen tilaan vaikuttavat rajoitukset toteutettaisiin Suomessa säätämällä laki lohenkalastuksen määräaikaisesta kieltämisestä Tenojoen vesistössä.

SVK PITÄÄ TENOJOEN LOHIKANTOJEN ELVYTTÄMISTÄ TÄRKEÄNÄ

SVK pitää tutkittuun tietoon perustuvaa kalastuksen säätelyä tarpeellisena ja kannattaa Tenon lohikantoihin kohdistuvan kalastuksen väliaikaista kieltämistä vuonna 2023 kantojen elvyttämiseksi. SVK korostaa kalastuksen rajoitustoimissa tasapuolisuutta kaikkien kalastajaryhmien ja eri pyydysten välillä. Norjalaisten lohenkalastuksen kieltäminen jokialueilla ja merellä on samassa yhteydessä ensiarvoisen tärkeää.

Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Petter Nissén (valmistelija)
kalatalousasiantuntija

Olli Saari
toiminnanjohtaja